

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.03.1997, sp. zn. 2 Cdon 180/96, ECLI:CZ:NS:1997:2.CDON.180.1996.1

Číslo: 26/1998

Právní věta:

Žaloba o vydání části pozemku je přesná a určitá nejen tehdy, jestliže je část pozemku označena v připojeném geometrickém plánu, ale také tehdy, jestliže je indentifikována jiným způsobem, nevzbuzujícím pochybnosti o tom, jaké části pozemku se žaloba týká.

Část pozemku - dříve evidovaná jako samostatná pozemková parcela, později sloučená s jinými pozemky - je v žalobě náležitě identifikována také uvedením údajů z evidence v pozemkové knize.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.03.1997

Spisová značka: 2 Cdon 180/96

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Řízení před soudem, Žaloba na vydání

Předpisy: 99/1963 Sb. § 79 odst. 1 344/1992 Sb. § 5 odst. 7

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením z 20. 10. 1995, čj. 5 Co 1764/95-67, potvrdil usnesení Okresního soudu Českých Budějovicích z 3. 7. 1995, čj. 13 C 286/92-60, kterým bylo zastaveno řízení podle § 43 odst. 2 o. s. ř. Odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně uzavřel, že žaloba je pro svou neurčitost a nekonkrétnost (v nedostatečném označení částí pozemků, jejichž vydání je požadováno) neprojednatelná, přičemž žalobci tyto její vady přes výzvu neodstranili.

Proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu podali žalobci, řádně zastoupeni advokátem, včas dovolání, jehož přípustnost dovodili z ustanovení § 237 písm. f) o. s. ř. (v tehdy platném znění). Odnětí možnosti jednat před soudem spatřovali jednak v tom, že odvolací soud rozhodl usnesením bez projednání věci, jednak v tom, že zastavil řízení, třebaže žaloba byla projednatelná, přičemž vady, které měly oba soudy za zásadní, nikterak nebránily tomu, aby soud rozhodl mezitímním rozsudkem o základu uplatněného nároku.

Nejvyšší soud svým rozsudkem zrušil usnesení odvolacího soudu, jakož i usnesení soudu prvního

stupně, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 239 odst. 2 o. s. ř., ve znění účinném v době podání dovolání, bylo proti potvrzujícímu usnesení odvolacího soudu – o které jde v dané věci – dovolání přípustné jen za podmínek určených v písm. a) citovaného ustanovení, tj. jestliže jeho přípustnost vyslovil odvolací soud ve výroku svého rozhodnutí. Protože takový výrok napadené usnesení postrádá a protože přípustnost podle písm. b) a c) citovaného ustanovení nepřichází v úvahu, zbývá posoudit přípustnost podaného dovolání se zřetelem k ustanovení § 237 o. s. ř.

Sami dovolatelé mají za splněny podmínky přípustnosti určené v § 237 písm. f) o. s. ř. a dovozují, že postupem odvolacího soudu jim byla odňata možnost před soudem jednat. V tomto směru ovšem neobstojí jejich výhrada, že odvolací soud v rozporu se zákonem rozhodl bez jednání. Jestliže soud prvního stupně rozhodl usnesením, pak odvolací soud v souladu se zákonem (§ 214 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.) nenařídil jednání k projednání odvolání.

Naproti tomu dovolatelům jest přisvědčit, že odvolací soud jim v důsledku nesprávného závěru o vadnosti žaloby odepřel právo na projednání věci samé, v důsledku čehož žalobcům odňal možnost jednat před soudem.

Odvolací soud své posouzení žaloby jako vadné soustředil do jednoznačného závěru; jestliže žalobci požadují vydání částí pozemků (v době odnětí samostatných parcel), pak požadavku určitosti žaloby může být vyhověno jen tehdy, bude-li vypracován oddělovací geometrický plán a na jeho základě žalobci požadované části parcel v žalobě označí konkrétními parcelními čísly. Jinak řečeno, odvolací soud vyloučil možnost, že by jiným způsobem žalobci mohli identifikovat věc (pozemky) způsobem, který o předmětu sporu nebude vyvolávat žádné pochybnosti.

Rozhodné skutečnosti žalobci vylíčili v odůvodnění žaloby tak, že uplatňují nárok na vydání k pozemkové parcele č. kat. 1414/1 – louka, zapsané v knihovní vložce č. 1028 – IV. pro katastrální území Č. B. Tato parcela, jejíž výlučnou vlastnící byla matka žalobců A. C., přešla na stát podle vládního nařízení č. 15/1959 Sb. a později byla sloučena s několika pozemkovými parcelami (v žalobě označenými).

Rozhodnutí soudu o vydání nemovitosti, jehož se žalobci domáhají, má za následek změnu ve vlastnických vztazích, jež podléhá zápisu do katastru nemovitostí (§ 1 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb., v rozhodném znění). Knihovní provedení této změny musí respektovat podmínky určené katastrálním zákonem (§ 5 odst. 7 zákona č. 344/1992 Sb., v rozhodném znění) právě pro zápis, který se týká části pozemku v katastru evidovaného, jež dosud nebyla oddělena od celku.

Usnesení odvolacího soudu (a ostatně i soudu prvního stupně) vyznívá v závěr, že žaloba, kterou se žalobci domáhají vydání geometrickým plánem neoddělené části pozemku, jež nemá vlastní parcelní číslo, je neurčitá potud, že převzetí žalobního petitu do výroku rozsudku by mělo za následek jeho nevykonatelnost (takový rozsudek by podle odvolacího soudu nemohl být podkladem pro zápis do katastru). Tento závěr odvolacího soudu není správný.

Žalobci totiž – tím, že přesně označili původní pozemkovou parcelu údaji z evidence v pozemkové knize – objektivně vymezili část pozemku, jejíž vydání požadují; o určitosti předmětu sporu, vzhledem k hlediskům stanovených v § 79 odst. 1 o. s. ř., tedy nemůže být pochyb. Určitostí jest v sledovaných souvislostech rozumět takovou identifikaci dříve samostatné pozemkové parcely (posléze sloučené s jinými pozemky), která umožní její následné – ve smyslu po vydání rozhodnutí – reálné oddělení od evidovaného pozemku. Jinak řečeno, požadavku určitosti bude vyhovovat takový výrok, ohledně

něhož nevzniknou pochybnosti v otázce, jaké části pozemku se má oddělení týkat. Není proto nikterak nezbytné trvat na tom, aby geometrický oddělovací plán žalobci měli k dispozici již před podáním žaloby. Ze zřetele nelze pustit ani okolnost, že takto kategoricky a nadto obecně formulovaný požadavek, vyslovený odvolacím soudem, by ve svých důsledcích bránil v uplatnění práva v případech, kdy pro nedostatek součinnosti žalovaného nelze fakticky provést geodetické zaměření a vypracovat geometrický oddělovací plán.

Dovolatelům je nutno přisvědčit, že právní posouzení věci odvolacím soudem zůstalo neúplné, neboť pominulo úpravu v ustanovení § 29 odst. 3 zákona č. 344/1992 Sb. Zákon v citovaném ustanovení vychází z předpokladu, že v období, které mají restituční předpisy za rozhodné, byly odňaté pozemky pravidelně slučovány do velkých celků, takže jejich původní hranice v terénu již dnes neexistují. Právě proto ohledně těchto pozemků se až do ukončení pozemkových úprav zachovává původní evidence, t. j. evidence s využitím bývalého pozemkového katastru a pozemkových knih. I potud ob stojí identifikace prostřednictvím zápisu v pozemkové knize, ke které se žalobci logicky uchýlili.

Protože odvolací soud potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně o zastavení řízení, neboť měl za správný závěr o vadnosti žaloby vyslovený soudem okresním, přičemž důsledkem toho bylo odeprání věcného projednání žaloby, platí, že žalobcům byla postupem odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 237 písm. f:) o. s. ř. odňata možnost jednat před soudem.

Dovolání je proto nejen přípustné, ale ve smyslu § 241 odst. 2 písm. a) o. s. ř. také důvodné. Protože toutéž vadou trpí také rozhodnutí soudu prvního stupně, Nejvyšší soud podle ustanovení § 243b odst. 2 o. s. ř. zrušil jak usnesení soudu odvolacího, tak soudu prvního stupně.